

*Csaba Beatrix*¹⁶⁵: **Életfa modell a Kárpát-medencében...Az identitás gyökereitől, az új típusú gondolkodásmodell gyümölcseig, a dinamikus idő perspektívájában**

A mai kor egyik legnagyobb kihívása valójában nem csupán fizikai jelleggel bír, és koránt sem jelenti leszűkíthető értelemben, egy globális méretű válsághullám okozta, gazdasági folyamatból eredő problémahalmaz kérdéskörét. Amely gyakorlatilag az egész Glóbuszt érinti, és evvel együtt a teljes emberiséget. A mai kor legnagyobb kihívása, mesze túlmutat a válság fogalmával jelzett folyamatokon, és nem csupán gazdasági értelemben. **A mai kor kihívása a rendszerek olyan mértékű megváltoztatását igényelné, amire eddig, ennyire átfogó értelemben talán alig volt példa. Hiszen bár minden lokális történésként érzékelhető az egyes ember számára, ugyanakkor oly mértékben kezdett el függeni az emberiség sorsa a globális folyamatok hatásaitól, ami egyféleképpen kezelhető, vagy orvosolható. Kizárólag az emberi együttgondolkodás, a közös felelősségvállalás szükségszerűségének a felismerése mentén létrehozott, együttes fellépéssel oldható meg.** És itt nem lehet csupán az ökológiai egyensúly, az ökológiai lábnyom nagysága, a természet, és környezetvédelem, vagy az innovációs kényszer szempontjai szerint vizsgálni a teendőket. A valódi kérdés sokkal inkább az, hogy hogyan jutottunk el addig az állapotig, amely a mai világot, és a benne élő emberiséget jellemzi? Milyen társadalmi folyamatok váltak domináns formáló erővé, miközben a szubjektum jellemzői, talán koránt sem tudtak lépést tartani a technikai fejlődéssel?

Úgy tűnik, miközben egyféleképpen zseniális technikai, orvosi, gazdasági fejlődés tanúi vagyunk, eközben mintha elfelejtkeztünk volna arról az egyszerű, ám szembetűnő tényről, hogy mindezt az EMBER csinálja. És a társadalom összessége, az egyének összességének egyfajta közös tapasztalaton, és megegyezéseken alapuló működési rendszere, amit bizonyos nagyságrend mentén jogi, törvényi szabályok kereteivel igyekszünk működőképessé tenni, rendszerszervező elemekké alakítani.

A morális szempontok, a felelősségvállalás kérdése önmagunk, és egymás éltéért, az élettér tisztaságáért, és élhető sávban tartásáért, nem általánosan értelmezett, és legfőképpen nem egységes sok tekintetben. Ez a megállapítás nagyon sokrétű problémahalmazt érint. Egészen a vizek, a levegő, a föld szinte tudatos, vagy legalább is ismert károkat okozó szennyezésétől, a humán erőforrás gazdálkodás színterein történő energiapocsékolás kérdésköréig.

Amennyiben a világ, és az emberiség képes elkerülni a nukleáris pusztítást, a vegyi fegyverek használatát, és esetleg képes felvenni a harcot a terrorizmus pusztításával szemben, akkor is számos kérdés marad még, amit sürgősséggel, napi szóhasználattal „tegnapra” kellett volna megoldania.

Az egyik ilyen kérdés például a gazdasági folyamatok átvizsgálása, az életfeltételek kiegyensúlyozottabbá tétele a bolygó egészén, az energiaforrások megújítása, a megújuló energiák teljességgel, és általános bevezetése, a Föld általános kiszigerelésének leállítása, az életet, és a Földet megóvni képes találmányok, orvosi, és ipari felfedezések alkalmazásba vétele, túllépve az egyéni érdekekből fakadó ellenálláson. És itt már a gazdasági versenyképesség kérdésének közepében is vagyunk. És még felsorolásra sem került minden.

Számos olyan magyar, és nemzetközi találmányról tudunk már ma is, ami nemzetközileg is elismert lehetne, amennyiben kellő támogatást kapna a feltalálója, a teljes ellehetetlenítése helyett. Amely ellehetetlenítés oka, és alapja, a személyes, és gazdasági érdekkülönbségekből fakad.

A Kárpát-medencei versenyképesség kérdése messze túlmutat a gazdasági folyamatok, és eredményesség címkörén. Az a kérdésfelvetés, hogy a testi-lelki egészség szerepet játszhat-e a versenyképességben, már magjában rejti az új felismerés lehetőségét. Miképpen nem szabad az embert, a humánumot külön választani az életfolyamatától.

---

¹⁶⁵ humán rendszerfejlesztő, szervezetfejlesztési, és közösségfejlesztési tanácsadó, mester mediátor Life coach www.mediaciospont.com

És üdvözlendő tény, hogy a Báthory-Brassai Konferencia szervezői már felismerték ennek a tényezőnek a lehetséges létezését, és hatásának komolyságát. Ami persze nem csupán a Kárpát-medencére érvényes, de itt talán fokozottan igazgá válik.

Eredetzethető egyrészt a történelmi gyökerekből, másrészt azokból a térséget érintő gazdasági, és emberi szervező folyamatokból, amelyek a mai állapot kialakulásában szerepet játszottak, beleértve az oktatási, közösségformálási tényezőket is.

Az alábbiakban csupán gyakorlati nézőpontokat fogok megemlíteni. Nem fogok sem történelmi, sem gazdaságtudományi, sem filozófia tudományi kérdéseket megvitatni.

A társadalmi tényezőket is csupán a szervezetfejlesztési, vállalatvezetési, munkavállalói háromszög szempontjából vizsgálom, amelyből azonban nem lehet kihagyni, hogy minden vezető, és munkavállaló, a társadalom minden szektorában egyben szubjektum, magánérintettséggel bíró ember is, annak minden sajátosságával. A versenyképesség egyik legfontosabb tényezőjét hagyják ki általában a szempontrendszerből. Ez pedig éppen a szubjektum kérdése. Az egyéni jelleg nem tűnik, nem tűnhet el a szakmaiság palástja alatt. Sőt. A kiemelt élethelyzetekben mutatkozik meg igazán a talentum, kontra ellenérdekeltség vagy a szakmai kompetenciával bíró bátor helyzetbe állás, kontra kishitűség, kicsinyes látásmód, vagy éppen a vakhittel párosuló elbizakodottság párharca.

Egészséges gyökér nélkül, nincs egészséges, élő, és szép termésű fa!

A Kárpát-medencei versenyképesség kérdésénél nem lehet kihagyni azt a tényezőt, amit az adott földrajzi területen élők a lelkükben, szívükben, a tudatukban, avagy a tudatalattijukban hordoznak. Miképpen a világ bármely pontján élő emberekre is ugyan ez igaz. Azonban úgy tűnik a magyar hitvallás, az eszmék iránti fogékonyság, és az önfeláldozásra is képes, a szabadság eszméi iránt elkötelezett érzékenység, egy új mintát is hordoz magában.

Mind ahogy egyre többször hallani a legkülönbözőbb szempontok figyelembe vételével, hogy a Kárpát-medencében élők képesek, és alkalmasak arra, hogy a világ jobbítása érdekében nagy dolgokat is megcselekedjenek. Ahogy erre számos történelmi példát látunk akár a forradalmi felfedezések, akár a találmányok, akár az orvosi kutatói munka irányába tekintünk. Ám nem kevesebb a talentum megnyilvánulása a kulturális szférában sem.

Utalnék itt a konferencián elhangzott lenyűgöző előadásra, Dr. Czeizel Endrétől, a Magyar Géniuszról, amely tökéletesen megmutatta ennek mélységeit.

Ám arra is kitért, hogy ezen térségben milyen sok géniuszi tehetség tűnhet el, a kellő figyelem hiányában. Ha mindaz igaz, hogy a magyar talentum, amikor megmutatkozik, képes lenyűgözni a világot, akkor vajon miért nem érvényesül mindez a tehetség sokkal dominánsabban a mindennapok szintjén, az élet bármely területén a Kárpát-medence térségében?

Hová leszen mind az a tehetség, amely okán oly sok nemzet fiai néznek ránk csodálattal, ha a magyarok találékonyaságáról, eszéről, kitartásáról, képességeiről, tehetségéről kerül szó?

Ennek a kérdéskörnek néhány aspektusáról kívánok szólni az alábbiakban, a konferencián elhangzott előadásom gondolatai mentén, amelyet a Testi-lelki erőnlét hatása a versenyképességre szekcióban volt módom megosztani a jelen lévő hallgatósággal.

A fentiek fényében kezdjük a címben is említett identitás gyökerekkel.

A kollektív tudatban lévő identitás minta létezéséről egyre többen tudnak. De mit is jelent ez a versenyképesség szempontjából? A versenyképesség megléte feltételez néhány nagyon fontos együttthatót. Az egyik ilyen, annak a belső identitás képnek a felfedezése, ami ma még csupán nagyon kevés emberben jön létre. Lehetnek-e ennek valós kihatásai a versenyképességére? Hangozhat el a kérdés. A választ egy másik kérdésben vethetjük fel. Vajon mi okozza számtalan megfigyelt eset tanulságai alapján, hogy oly sok esetben, ha egy magyar származású, magyar gyökerekkel rendelkező ember kikerül az ország határain túlra, akkor a teljesítő képessége látványosan megugrik, és a sikerhez való viszonya oly mértékben megváltozik, hogy kiemelkedő produktumok létrehozására válik képessé, akár világhírűvé is válva?

Ugyan ez a folyamat vajon miért nem jön létre Magyarországon határain belüli élete során? Miért nem tudnak számosan elkezdni szárnyalni a teljesítményeiben, eredményeket elérni az általa választott

területen, amíg itt él? És mi történik ugyan ebben az emberben, az ország határainak elhagyása után? Milyen blokk szabadult fel az egyes egyénben a hely megváltozásával?

Mindez egyébként nem csupán gazdasági, vagy földrajzi kérdés. Számos esetben figyelhető meg a tény, hogy az egyén, az őt valamiképpen megítélő, akár teljesítményében erősen korlátozó körből való kikerüléssel, új lelki-szellemi erőforrásokhoz juthat. Valamint a tehetséget jól tápláló, megengedő, előítélet-mentesebb környezet felszabadítja az emberi alkotó képességet, és új dimenzióba helyezi a potenciálok megvalósulási rátáját.

Mindebből fakadóan nem lehet elmenni néhány kérdés mellett, ha komolyan vesszük a konferencia alap célkitűzését, a Kárpát-medencei versenyképesség vizsgálatát.

Az ember, közösségi lényként nagymértékben függ teljesítmény tekintetében, az őt körülvevő környezet visszajelzésitől. Annak motiváló, vagy éppen korlátozásra is képes, visszafogó megnyilvánulásaitól.

Azok a személyek, akik megengedő, elfogadó környezetből jönnek, akik a felnövekvésük, testi-lelki-szellemi fejlődésük során megengedhették maguknak, hogy kísérletezzenek, több dolgot kipróbáljanak, kiépipítsék az élethez elengedhetetlen önbizalmukat, gyakorta jobban boldogulnak. Azok, akik a hibáikból tanulhattak, és korrigálhatták is azokat, anélkül, hogy ez végzetes tévedésként lett volna aposztrofálva, az életútjukat felismerve, és gyakorlati tapasztalás útján kimunkálva a saját életpályájukat, messze jobb pályát futhatnak be.

Emellett sokkal kimunkáltabb személyiségűek, toleránsabbak, kezdeményezőbbek, és sokkal gyorsabban képesek reagálni a változásokra azoknál az egyéneknél, akik nem ilyen háttérrel érkeztek. Nem egyszerűen a stressz tűrő képességük nagyobb, hanem jobb válaszokat képesek adni az életben számukra megfogalmazott kérdésekre. Relevánsabb az ontológiájuk, kevésbé, vagy ritkán fatalista a heurisztikájuk. Tehát egyszerűen szólva életképesebbek mind emberi, mind gazdasági szempontból. Valamint általában gyorsabban képesek követni a fejlődés ütemét, és lépést tartani a fejlődés által nyújtotta lehetőségekkel, a számukra megnyíló új potenciál halmazzal. Tehát összefoglalva a versenyképességük sokszorosa azokéhoz képest, akik még nem rendelkeznek a fenti tulajdonságokkal.

A Kárpát-medencében élők számára mindez elérhető potenciális távlat. Azonban sokszorosára kell emelni azokat a generáló tényezőket, amelyek utat nyitnak az érettebb generációnak a felzárkózásra, valamint a fiatal generációnak arra, hogy szabadabban érvényesíthesse a képességeit.

Mind a féltékenységek, mind az irigységek, mind a közepszerűség akadályozó tényezőit le kell küzdenie az ebben a térségben élő embereknek. Ki kell lépni a kishitűség bűvköréből. És felül kell emelkedni azon a kollektív fájdalom téren, amely az elmúlt történelmi időszak veszteségeit oly mértékben tartja az emberi tudat fókuszában, amely szinte megbénítja a mai generációt.

Olyan tudati képet festve, mintha sosem lehetne a veszteség körökön kívülre kerülni, és aki ide születik, az vagy azért eredménytelen, és boldogtalan, mert Magyarország határain belülre helyezte a sorsa, vagy azért mert a mai országhatáron kívül született, ámde azokon a területeken, amely egykor ide tartozott.

Tehát ez egyenlő a másodrendű állampolgár gondolatiságával. Az elnyomott magyar, más országban kényszerűen él, más nemzet nyelvét kényszerűen használó ember gondolati, tudati képével.

Az már sokak számára nyilvánvaló felfedezés, hogy a gyökerek ereje, az identitás tisztázottsága, milyen mértékben képes befolyásolni az emberi működőképességet. Kiemelve azt a tényt is, hogy amely cél elérését az ember, az elméjével nem képes elképzelni, ami kép nem él benne, azt a célt elérni is csak csekély eredménnyel, vagy egyáltalán nem képes, hacsak egy véletlen fordulat, a sorsa oda nem helyezi az ölébe. Ám gyakorta látjuk, hogy ezekben az esetekben is képes elrontani az ölébe hullott ajándék hozta eredményeket.

Tisztában vagyok vele, hogy mindezen sorok bizony szigorúnak ítélnétek. Ám ha valamikor is mód, és alkalom nyílna ezek kifejtésére, akkor megállapíthatnánk, hogy hány, és hány esetben képtelenek az emberek saját felemelkedésüket segítő, átlépni a múlt árnyékait. Amely múlt súlyos fellepként nehezedik rájuk.

Válasz a versenyképessé válás mikéntjére, egyrésztől amikor a családokban valóban támogató háttérként megjelenő alapokra épülés történhet meg, amelyben mindenki azzá fejlődhet, ami létezése valódi célja. És nem azzá kell válnia, ami a családi hagyományok, elvárások, vagy gazdasági víziók szerint megteremtett énképre épülő életpálya. Másrésztől, az iskolai nevelési módszerek megváltoztatása, amely sokkal inkább keresi, és fejleszti a személyes ében található talentumot, valamint a humán erőforrás gazdálkodás lehetne hivatott arra, hogy mindezen kérdésekben, megvalósítható, jó válaszokat, és megoldásokat találjon.

A továbbiakban csak felsorolás szerűen, gondolatindítási szándékkal, néhány tényezőt sorolok fel, amely az alapkérdés tekintetében befolyásoló jelleggel bír, és amely tényezőket elengedhetetlen lenne felülvizsgálni a megoldások kimunkálása érdekében:

- Vezetői kompetencia szintek releváns felmérése, a vezetői gondolkodásmód erős felülvizsgálata, a régi sztereotípiák felülírása, kompetencia határok aktualizált tudás alapú kiterjesztése.
- Annak felülvizsgálata, hogy milyen mértékű személyi identitás képek megjelenése a döntéshozatalban?
- Vonzó jövőscenáriók megalkotásának képességére irányuló feltáró munka. Azok átvitele az operatív szintekre. Hogy lesz az „álomból” valós cél, és megvalósításra alkalmas terv?
- A humán erőforrás gazdálkodás, mint érték megjelenése a gazdasági térben. A humán erőforrás számszerűségében is mérhető, követhető értéként való releváns kezelése.
- A mentális erőforrások felmérése, és bekalkulálása az üzleti modellek megalkotásánál (érzelmi intelligencia erősségei, és előnyei).
- A humán erőforrás kapacitások túlfeszítésének megszüntetése. A stressz tűrő képesség megállapításának újszerű megközelítése. Miképpen a stressz tűrés szintje a munkaadó számára azt kell jelentse a továbbiakban, hogy milyen határon NEM viszem túl az alkalmazott, munkavállaló leterhelését, megóvandó a munkavállaló teljesítő képességét. Ezzel visszaszorítható a kimerültség okozta megbetegedések, táppénzen töltött napok száma, és csökkenthető az ezzel együtt járó pénzügyi terhek a cég számára. Ezzel együtt jelentősen megnövekedhet a munkavállaló cég iránti lojalitása, és csökkenthető a fluktuáció. Mindennek egyenes következménye szervezetfejlesztési, és hozam szint megőrzési szempontból az a tény, hogy egyre több szakmailag jó színvonalú, az adott struktúrát jól ismerő, elkötelezett munkavállalóval rendelkezhetünk. Ami egyértelműen gazdasági megtartó erővel bír.
- A munkáltatók/munkavállalók ontológiájának felismerése (világkép alapú gondolkodás ismerete).
- Az egyéni tehetség kibontakoztatásának lehetősége a közösség érdekében, illetve a közösségi munka nem szüntetheti meg az egyéni individuum jelenlétét. Ha felismerjük a tételben megbúvó előnyöket, akkor a versenytársaink elé érhetünk, hiszen a hozzáadott értéktöbblet, gazdasági értéktöbblettel is együtt jár.
- A csapatépítő szemlélet mellé, a mentális tréningek fokozott megjelenése, az egyénből a jobb teljesítmény szint kihozása szintén aktuális értéktöbblet létrehozására alkalmas.
- A személyiségfejlesztés fontosságának felismerése felnőtt korban, a munkavállalói szinteken is gazdasági mutató növelő jelleggel bír. Az aktuális trendek nem csupán követendő minták! Aki létre tudja hozni a trendet a piacon, az diktálhatja a piac bizonyos mozgásait.
- A vezetői coachingok releváns jelenléte, kompetencia, kreativitás, kooperáció, reziliencia, új szemléletmódok megjelenése, gazdaságnövelő hatással bír. A vezetőnek együtt kell fejlődnie a piac fejlődésével ahhoz, hogy mindig az aktuális mértékű, és megvalósítható víziót legyen képes célként megfogalmazni. Ez megkerülhetetlen tényező, a versenyképesség megtartása érdekében.
- A vezető is ember! A vezetői pozíció, és a stressz szintek összefüggéseinek felismerése, piaci értékkel bíró jelleg.

- Egy új típusú gazdasági látásmód, az érték alapú gazdasági modellek kidolgozása a verseny szférában, versenyképesség tekintetében elengedhetetlen (minta lehet a szociális vállalkozó fogalmi rendszere, amit Angliában már egyetemi szinten tanítanak).
- A tudás alapú képzési rendszerek mellé, az értékesség alapjára építő tudás-kompetenciákra alapozó, - az ember, mint holisztikus lény - alapvetéseinek figyelembe vételével operáló képzési rendszerek kidolgozása szükséges.
- Versenyképességi tényező, a társadalmi változások rugalmasabb követése az üzleti modellekben, társadalmi felelősségvállalás megjelenése a CSR mellett. Domináns elem az önkéntesség fogalomköre, ami nem keverendő az ingyenesség fogalomkörével, ahogy az most ebben a régióban általában értendő. Az összefogás kérdésköre merőben új alapokra helyezve, a vállalkozási, gazdasági szintek bevonásával, és ezek mentális formáló hatása még felismerésre vár.
- Elengedhetetlen a tervezettebb pályaorientáció tehetség, és képesség alapokra helyezése.
- Időszerű a döntéshozatali attitűdök felismerése/megismerése, a gazdasági modellekben való megjelenítése.

Itt az idő a másként gondolkodásra!

- Szükségszerű a versenyképességhez a Kárpát-medencei, történelmi gyökerekből is fakadó „veszteség” tudatnak a megszüntetése. Az identitás gyökereiben mélyen rejtőző, tudattalan befolyásoló tényezőinek, és akadályozó voltának felismerése.
- Felismerendő a közgondolkodás átalakításának szükségessége, a verseny szférával, és a gazdasági világgal kapcsolatban újra gondolása.
- Elkerülhetetlen a pénzhez való negatív viszony megváltoztatása. Különös figyelemmel a magyar köztudatban, és kollektív tudatban megjelenő, a témával kapcsolatos megfogalmazásokra, mint pl. a magyar közmondásokban, szólásokban, a mindennapi szóhasználatban: „A pénz nem boldogít.”, „Tisztességesen nem lehet pénzt keresni”, „piszkos pénz”, „mocskos pénz”, „ a pénz megront”, „a pénz szükséges rossz”, és folytathatnánk a sort...
- Ezért a versenyképesség elérése érdekében a verbális kommunikációban megjelenő negatívan befolyásoló mintáinak átírása, gondolati szerkezetek kicserélése elkerülhetetlen folyamat. Az emberi gondolat, és amit kifejez, az hatással van a döntéshozatali attitűdre, és a döntések eredményeit is befolyásolja.
- Attraktív eredményekkel bír a személyiségfejlesztés komolyan vétele, már gyerekkortól való tudatos figyelemmel kísérése.
- Megfontolandó a hierarchikus világnép releváns megváltoztatása, a közgondolkodás átalakítása, a társadalmi elvárások felülvizsgálata, a családi minták megjelenése az üzleti szférában.

- Értékkel bíró megközelítés az önbecsülés, és megbecsülés szintjének megjelenése már iskolai szinten, valamint ennek a megközelítésnek a megjelenése a mindennapi nevelési technikákban, összpontosítva a tehetséggondozásra is.
- Versenyképességet növelő tényező, az eredmény, és a teljesítmény visszacsatolásának mentális erőforrásként kezelése.
- Reális eredményeket hoz a relaxáció, és az éber jelenlét megfelelő mértékű összehangolása, és ennek teljesítményfokozó hatásának felismerése a gazdasági színtereken. A verseny gyakorta már a fejben eldőlhethet. Gondoljunk csak a sport-pszichológiára!
- Felismerendő tényezővé kellene válnia a lelki folyamatok figyelembe vételének a munkavállaló, és munkaadó viszonylatában. Mivel az ember a lélekkel együtt értendő, a lélekben történő folyamatok kizárása, figyelmen kívül hagyása a munkafolyamatokban, negatív hatást ér el a gazdasági teljesítő képesség színterein is.
- A stressz túrés ma már felvételi alapkövetelmény, de mit teszünk a permanens stressz állapot elkerülésére, illetve a kiégés ellen? Hogyan biztosítja a munkaadó a munkavállaló számára, hogy a szellemi nívó is megjelenjen a tudás alapú kompetencia szint mellett. Illetve hogyan jelenik meg, a test-lélek-szellem-tudat ma már nyilvánvaló egysége a verseny szférában, a munka világában?
- Megvizsgálendő a Kárpát-medencében élő emberek viszonya a siker fogalmához (családi gyökerek, osztálytársadalmi megítélés, elvárások, megfelelési kényszerek jelenléte a gazdaságban, és ennek teljesítménycsökkentő hatásai).
- Kiemelten fontos elem, az alkoholfogyasztás, mint stressz oldó tényező jelenléte a Kárpát-medencében, valamint további függőséghez vezető stressz oldásként értelmezett mentális, és fizikai egészségromboló szerek, eszközök használatának mellőzése a versenyképesség elérése, és megőrzése területén.
- A munkamánia, mint „önterápia”, és vélt „terápiás” megoldási mechanizmus kiiktatása, mint magánéleti konfliktuskezelési módszer mellőzése, és ezek hatásának vizsgálata a teljesítményre nézve.
- Megvizsgálendő a családi vállalkozások hierarchiája. Felismerendő a felszín alatt rejlő konfliktusforrásokból adódó feszültségek hatása a versenyképességre.
- Fontos elem a közeli családtagok megjelenése a munka világában, értelmezendő a munkamorál, és döntési kompetenciabefolyásoló tényezői, és annak hatása az eredményességre.
- Ajánlott az új típusú gondolkodási minták megjelenése a gazdasági, és versenyszférában, a PR, kommunikáció, reklám hatása a gazdasági folyamatokra, ezek pszichés építő, vagy romboló hatásainak értelmezése.
- Megismerendő a dinamikus idő fogalma, és megjelenési formái a hierarchiában, és eredmény orientált hatása a vezetői szinteken.
- Szükségszerű annak vizsgálata, hogy jó kérdést teszünk-e fel az „Életnek”, annak tükrében, milyen válaszok érkeznek meg a dinamikus idő terében kódolva.

A fentiekben részben, vagy teljesebb mértékben kifejtett gondolatoknak az összessége, sokkal nagyobb mélységet rejtenek, mint ami ebben az anyagban, terjedelme okán megjeleníthető. Azonban azzal a reménnyel írtam meg minden sorát, hogy olyan új gondolatok, együttgondolkodási lehetőségek irányába mutathatnak, amelyek képesek arra, hogy valóban elinduljunk a Kárpát-medencei versenyképesség fogalomrendszerének elvi megfogalmazásán túl, a gyakorlati megvalósulások irányába. Olyan társadalmi összefogás generálása a vízióm, amely messze túlnő Magyarország határain, és amely képes arra, hogy valóban összefogja azokat a gondolkodókat, akik nem csak szaktudásuk alapján, hanem személyes elhivatottságuk alapján is, személyes felelősségüknek érzik e térség valódi versenyképessé tételét, az identitás megőrzésével, és szellemi értékrendjével együtt.

Itt az ideje a bölcsesség megjelenésének...mentori hálózatok kialakításának!

Bár a környezetünkben ma kevésbé alkalmazott a mentori hálózat használata. Az összegyűjtött bölcsesség alkalmazása, mégis időszerű lenne az ebben a törekvésben rejlő erőforrások felismerése. Számos olyan tudás halmozódott fel a szakember gárdában, a legtöbb életterületet beleértve, amely figyelmen kívül hagyása, már-már vétek. És bár a mai trend sokkal inkább az, hogy a fiatal generáció menedzser gondolkodású vezetői nem szeretik az idősebb generáció tapasztalatai releváns tényezőnek tekinteni, mert legfőképpen elavultnak ítélik azt, a Kárpát-medencei versenyképesség szempontjából hasznos lenne, ha a két generációs szint egyféleképpen megbékélne egymással, és együtt gondolkodva, együtt teremtve, együtt alkotná meg azt az életteret, amelyben mindannyian otthon lehetünk. És akkor akár az a pillanat is eljőhetne, amikor a mai ember már „próféta lehet a saját hazájában”, és nem kell messzi külhonba szaladnia ahhoz, hogy a megélhetése mellett, a megbecsülését is megszerezze.

**„ Hass, alkoss, gyarapíts, és a haza fényre derül”
(Kölcsey Ferenc: Huszt 1831)**

Felhasznált képek: Gyöngy Edina uvegenat@gmail.com